

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 493/21
15.9.2021. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, др Драгице Попеску и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиле-противтужене АА из ..., ... бр. ..., чији је пуномоћник Славица Николић, адвокат из Вршца, против туженог-противтужиоца ББ из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Пупавац Жељко, адвокат из Вршца, ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним против пресуде Основног суда у Вршцу П2 бр. 263/19 од 22.03.2021. године, у седници већа одржаној дана 15.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Вршцу П2 бр. 263/19 од 22.03.2021. године и спис предмета **ВРАЋА** првостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле да се утврди самостално вршење родитељског права над заједничким малолетним дететом парничних странака ВВ, рођеним ... године, у ..., у корист тужиле. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле да се утврди пребивалиште малолетног детета према адреси мајке. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле да се утврди допринос за издржавање малолетног детета на терет туженог-противтужиоца. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев туженог-противтужиоца, па је утврђен начин одржавања личних односа тужиле-противтужене са малолетним сином парничних странака ВВ, тако што ће тужиле-противтужена боравити непосредно са малолетним дететом док траје школска година сваке среде у месецу од 15,00 до 19,00 х, када дете иде преподне у школу и када иде поподне у школу од 18,00-20,00 х, а када траје школски распуст од петка у 07,00 х до недеље 20,00 х, затим сваки други викенд у недељи почевши од петка после завршетка школских обавеза тј. у 20,00 х до недеље у 20,00 х, те током зимског распуста у континуитету седам дана, а током летњег у континуитету петнаест дана, уз најаву од месец дана раније у ком ће периоду то мајка користити (током распуста преузимање

детета ће се одвијати првог дана у 7,00 х до 20,00 х, задњег дана боравка детета), као и за дане државних и верских празника и то Нове године, Божића, Васкрса и на дан мајчине крсне славе и дан дечијег рођендана, наизменично код једног и другог родитеља, почев од мајке и то тако што ће мајка преузимати дете у 07,00 х испред куће у којој дете пребива са оцем и враћати дете у 20,00 х, такође испред куће у ..., ул. ... бр. ..., као и што се одређује да ће непосредни контакт тужиље, као мајке малолетног детета, телефоном када дете није код мајке вршити сваког другог дана у трајању од тридесет минута, у зависности од дечијих школских и других обавеза, те да се овом пресудом мења став трећи пресуде Основног суда у Вршцу П2 бр. 273/15 од 16.05.2016. године. Ставом петим изреке, одбијен је предлог тужиље-противтужене да се одреди привремена мера у којој се дозвољава тужиљи-противтуженој да поведе са собом сина у ..., где ће заједно боравити у периоду од 26.06. до 18.07.2020. године, након чега ће га вратити оцу, као и да се уреди одржавање контакта малолетног ВВ са мајком, тако што ће се дете и мајка виђати сваког трећег викенда у месецу од петка после школских обавеза детета до недеље до 20,00 х, а за време школског распуста од петка у 07,00 х до недеље 20,00 х, у недељама када мајка нема викенд са дететом сваке среде од завршетка школских обавеза до 20,00 х, а за време распуста од 07,00 х до 20,00 х, док ће током летњег распуста дете проводити дванаест дана у низу, а у време зимског распуста шест дана у низу код мајке, тако што ће га првог дана преузети у 07,00 х и последњег дана враћати у 20,00 х, као и да ће дете боравити код мајке први дан Нове године, Божића и Ускрса, мајчине крсне славе, дечијег рођендана и мајчиног рођендана од 07,00 х до 20,00 х, да је привремена мера на снази до правноснажног окончања поступка, као неоснован. Ставом шестим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове.

Против наведене пресуде жалбу су благовремено изјавиле парничне странке и то тужени-противтужилац побијајући је у ставу шестом изреке, због битне повреде одредаба поступка, а тужиља-противтужена побијајући је у целости, из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност ожалбене одлуке у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 ЗПП, Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба тужиље-противтужене основана.

Из стања у списима предмета произилази да је малолетно дете ВВ заједничко дете ванбрачних партнера АА и ББ, рођен је ... године, у ... Ванбрачна заједница супруга престала је 2009. године. Пресудом Општинског суда у Вршцу П бр. 1164/09 од 20.11.2009. године, малолетни ВВ је поверен мајци, овде тужиљи-противтуженој, на самостално вршење родитељског права. Ставом другим изреке наведене пресуде, одређен је начин одржавања личних односа малолетног ВВ са оцем, ставом трећим изреке, одређено је да отац на име свог доприноса за издржавање плаћа месечно 30% од зараде. Дана 01.09.2015. године, тужени-противтужилац и малолетни ВВ су у својству тужилаца поднели тужбу, против овде тужиље-противтужене, ради вршења родитељска права-измене судске одлуке. У току овог поступка је утврђено да је тужилац уочио код тужене измењено психичко понашање. Да би зарадила новац, јер је незапослена, мајка је увече водила малолетно дете по кантама, да скупљају лименке и то продају како би зарадила додатни новац. Тада дете не спава, уморан је и раздражљив. Дете је више пута поновило да га том приликом, обзиром да ходају до

“ГГ” опомиње га да се не вуче као црево, а на његову примедбу да не може да је уморан, тужилац је посебно одлучио да поднесе тужбу, а након позива из ПС Вршац дана 25.08.2015. године, да се дете налази само на улици на .. бр. ... Пресудом Основног суда у Вршцу П2 бр. 273/15 од 16.05.2016. године. Ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, у делу да се заједничко малолетно дете ВВ, повери њему, као оцу, на самостално вршење родитељског права. Ставом другим изреке, утврђена је адреса пребивалишта малолетног ВВ на адреси оца, ставом трећим изреке, одређено је одржавање личних односа тужене, као мајке, са својим малолетним дететом, ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да на име доприноса за дечије издржавање, плаћа месечно новчани износ од 5.000,00 динара, па је у целости измењена пресуда Општинског суда у Вршцу П бр. 1164/09 од 20.11.2009. године. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца као неоснован, у делу да се тужена АА потпуно лиши родитељског права. Из извештаја Специјалне болнице за психијатријске болести “Др Славољуб Бакаловић” од 16.06.2019. године, утврђено је да је тужилца-противтужена била на болничком лечењу на Одељењу “Ј”, те да се на истом налазила у периоду од 30.04.2016. године, до 13.05.2016. године, да је пре и након тога иста лечења амбулатно у установи, да се последњи пут јавила на преглед надлежном психијатру дана 27.03.2019. године. Из налаза и мишљења Центра за социјални рад Град Вршац од 02.10.2019. године, утврђено је да обиласком оца на терену, нису утврђени знаци његовог занемаривања детета, те нису суду предложили одређивање привремене мере којом би се проширио модел виђања мал.детета са мајком. У налазу и мишљењу вештака, ради процене подобности родитеља за вршење родитељског права, Комисија Клиника за психијатријске болести “Др Лаза Лазаревић” Београд, који је достављен суду 12.02.2020. године, утврђено је да је комисијски преглед обављен 26.12.2019. године, те је закључак Комисије да су оба родитеља подобна за вршење родитељског права. Наводе да сматрају да отац адекватно брине о детету и не виде актуелне разлоге за промену те одлуке. Предложили су модел виђања малолетног детета са мајком: сваки други викенд у месецу од петка после завршетка школских обавеза до недеље до 20,00 часова, у недељи када мајка нема викенд са дететом среда од завршетка школских обавеза до 20,00 часова. Током зимског распуста седам дана распуста са мајком, током лета петнаест дана. За време државних и верских празника, те рођендана наизменично код једног и другог родитеља, почев од мајке. Из извештаја Центра за социјални рад Град Вршац од 19.03.2021. године, утврђено је да су исти мишљења да су оба родитеља малолетног ВВ процењена као позитивно мотивисана и способна и у могућности да се о детету старају, а имајући у виду да малолетни ВВ континуирано испољава жељу и став да живи са мајком што је поновио пред органом и дана 18.03.2021. године, предложили су да се иста уважи и измени судска пресуда и малолетно дете повери мајци на самосталну бригу и старање. Уз прилог и мишљење достављен је и записник о саслушању малолетног ВВ од 18.03.2021. године, који је изјавио да жели да живи са мајком.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је утврдио да се нису промениле околности које би представљале разлог или услов за измену одлуке о поверавању малолетног детета мајци, те да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено оцу на самостално вршење родитељског права, односно да не постоје услови да се измени пресуда Основног суда у Вршцу П2 бр. 273/15 у погледу вршења родитељског права. Наведено је закључио на основу мишљења Центра за социјални рад

Град Вршац од 02.10.2019. године и 24.10.2019. године и 28.10.2019. године, као и из мишљења Комисије вештака, где се наводи су оба родитеља подобна за вршење родитељског права, а да Комисија вештака наводи да сматрају да се отац адекватно брине о детету и не виде актуелне разлоге за промену те одлуке. Првостепени суд је ценио мишљење малолетног детета, али је сматрао да је најбољи интерес детета да остане код оца, имајући у виду да је малолетни ВВ задовољавајућег психофизичког развоја, да је негован и лепо васпитан, да његов емоционални развој одговара календарском узрасту и да не постоји поремећај који би указивао на његово занемаривање од стране оца, да мајка повремено због остварења зараде-рада, одлази у Немачку где чува старије особе за новчану накнаду и то у период од три месеца, те да би дете у таквим ситуацијама био сам, а за шта исти по ставу суда није довољно зрео, јер у моменту пресуђења од има дванаест година, те да ни мајка у таквим околностима не би могла да се усресреди на адаптирање радној средини ради остварења зараде. У смислу одредбе члана 61 став 1 Породичног закона, првостепени суд је одредио начин одржавања личних односа детета са мајком, и то у већем обиму него у односу на претходну пресуду и у том делу је пресуду Основног суда у Вршцу П2 бр. 273/15 од 16.05.2016. године, изменио. Првостепени суд је одбио предлог тужиље-противтужене за одређивање привремене мере, налазећи да иста није основана, а нарочито из разлога што је пресудом овог суда П2 бр. 273/15 од 16.05.2016. године, уређен начин виђања између малолетног детета и мајке АА.

Оцењујући жалбене наводе тужиље-противтужене, овај суд је закључио да се оваква одлука првостепеног суда за сада не може прихватити као правилна и законита, јер је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из одредбе члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, с обзиром на то да побијана пресуда не садржи разлоге о битним чињеницама, а дати разлози су нејасни и противречни, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, па се за сада не може испитати ни правилност примене материјалног права.

Наиме, првенствено, нејасни су и противречни изведеним доказима током поступка, наводи првостепеног суда да није у најбољем интересу мал. ВВ да буде поверен мајци на самостално вршење родитељског права, са разлога јер иста повремено одлази у иностранство због посла у периоду од 3 месеца, у ком случају би мал. ВВ био сам, за шта није довољно зрео. Ово из разлога јер је тужиља-противтужена током поступка, а и у свом исказу пред судом, навела да би у случају да се мал. ВВ повери њој на самостално вршење родитељског права, не би ишла у Немачку, већ би нашла посао у ...

У вези са наведеним, првостепени суд је био у обавези да мишљење мал. ВВ, који у време доношења првостепене пресуде има ... година, узме у обзир и цени у смислу одредбе чл. 6 став 1 Породичног закона којим је прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу деце. Наиме, одредбом члана 3. став 1. Конвенције УН о правима детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја је интерес детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја. Мишљење детета

по члану 65 Породичног закона свакако има велики значај при чему по ставу 1 је нужно да је дете способно да формира своје мишљење и да то мишљење може слободно да изрази, а дете које је навршило 10 година живота по ставу 4 истог члана може слободно и непосредно да изрази своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима. У вези са наведеним, тачни су наводи првостепеног суда да није обавезан да одлучи у складу са мишљењем и жељом малолетног детета о питању вршењу родитељског права, али је првостепени суд био у обавези да цени мишљење мал. ВВ у склопу свих изведених доказа, ценећи најбољи интерес мал. детета.

Даље, првостепени суд је имао у виду налаз и мишљење Центра за социјални рад Града Вршца од 19.03.2021.године, али га није прихватио, наводећи да је исти противречан са налазима који су достављени у току поступка и налазом и мишљењем комисије вештака. Међутим, у конкретном случају, првостепени суд је био дужан да наложи органу старатељства да образложи своје мишљење, да се изјасне које околности су утицале да промене своје мишљење о предлогу за вршење родитељског права над мал. ВВ, при чему је циљ разговора са малолетним дететом не само да се прибави његово мишљење о томе са којим родитељем жели да живи већ и да се процени да ли је у стању да формира своје сопствено мишљење. У том налазу орган старатељства није извршио овај други задатак односно није проценио да ли је мал. ВВ способан да изрази своје мишљење, те да ли је исто у његовом најбољем интересу, при чему се образложење органа старатељства не може заснивати искључиво на континуираном испољавању жеље мал. детета да живи са мајком, већ у њиховој процени најбољег интереса малолетног детета, а имајући у виду све околности конкретног случаја, прилике оба родитеља, њихове родитељске подобности, односа мал. детета са родитељима, узраст, зрелост и пол детета, потребе детета, васпитно, у вези становања, исхране, одевања, здравствене бриге, образовање и способност родитеља да задовољи утврђене потребе детета, те да ли су се околности промениле од момента доношења претходне судске одлуке о вршењу родитељског права и у чему се та промена огледа, осим у испољавању жеље мал. ВВ да живи са мајком.

Такође, орган старатељства је требало да достави налаз и мишљење узимајући у обзир и налаз и мишљење комисије вештака Клинике за психијатријске болести “Др Лаза Лазаревић” који су нашли да сматрају да отац адекватно брине о детету и да не виде актуелне разлоге за промену те одлуке.

У вези са свим наведеним, у поновном поступку је неопходно поновно тражити од Центра за социјални рад изјашњење у вези са њиховим коначним налазом и мишљењем, те им указати на све релевантне околности случаја, посебно им скренути пажњу на налаз и мишљење комисије вештака, као и раније налазе и мишљење органа старатељства, да је неопходно да их доведе у везу, да дају своје мишљење да ли је мал. ВВ у стању да формира своје сопствено мишљење, те да ли је оно у његовом најбољем интересу. Такође, по потреби, првостепени суд ће саслушати мал. ВВ у смислу одредбе чл.65 Породичног закона, након чега ће његово мишљење правилно оценити у смислу у склопу свих изведених доказа, те навести јасне и недвосмислене разлоге о његовом прихватању или неприхватању. Од наведених чињеница зависи правилна одлука првостепеног суда у овом поступку, а заштита интереса детета је одлучујућа околност

која се цени приликом доношења одлуке о поверавању малолетног детета једном од родитеља да врши родитељско право.

Првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка и остале недостатке на које му је указано овим решењем, те ће на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применити материјално право и донети нову одлуку.

Како је укинута одлука о поверавању мал. детета, те модел виђања мал. детета са родитељем са којим не живи, укинута је и одлука првостепеног суда о привременој мери, о којем предлогу ће суд донети одлуку, узимајући у обзир све околности конкретног случаја.

На основу изложеног, Апелациони суд у Београду је применом члана 391 став 1 и 392 ЗПП, одлучио као у изреци, при чему је укинута и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од коначног исхода спора, из ког разлога жалба туженог-противтужиоца није посебно разматрана.

**Председник већа-судија
Зорица Ђаковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић